

به نام خدایی که جان آفرید
سخن گفتن اندر زبان آفرید
خداوند بخشنده دستگیر
کریم خطابخش پوزش پذیر

هم اندیشی نیم روزه

- الف) اصول طراحی و بازنگری برنامه های درسی
- ب) تبادل تجارب
- ج) مرور آیین نامه وزارت
- د) چگونگی تهیه طرح درس

برنامه درسی چیست؟

سندی است که شامل توضیحاتی دربارهٔ ضرورت، اهداف، محتوا، فنون تدریس، سنجش و منابع آموزشی مرتبط با یک رشته یا درس می باشد.

استادان محترم دانشگاه چه مسئولیتی برای تدوین یا بازنگری برنامه های درسی دارند؟

*** طرح دیدگاه های اعضاء کارگاه**

ملاحظات در پاسخ به سؤال قبل

- ۱ - ایجاد شورای انقلاب فرهنگی
- ۲ - تشکیل کمیته های بازنگری برنامه های درسی
- ۳ - راه اندازی دفتر حوزه و دانشگاه برای رشته های علوم انسانی
- ۴ - بازگشایی دانشگاه ها و استفاده از برنامه های درسی
- ۵ - گسترش رشته ها و جوابگو نبودن کمیته های وزارت
- ۶ - گلایه های دانشگاه ها از سیستم متمرکز

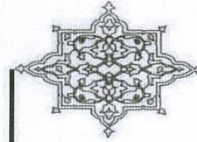

**تصویب و ابلاغ آئین نامه واگذاری اختیارات بازنگری
برنامه های درسی به دانشگاههای دارای هیأت ممیزه ۱۳۷۹/۲/۱۰**

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۲/۱۵
شماره: ۲/۲۸۸۷۱۵
پوست:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره پیگیری
۷۱۵۷۸۴۲

رؤسای محترم کلیه دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی کشور

با سلام؛

احتراماً، به پیوست: "آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاه ها و موسسه های آموزش عالی" مصوب جلسه شماره ۸۲ مورخ ۱۳۹۵ / ۱۱ / ۲۳ شورای عالی برنامه ریزی جهت اجرا ابلاغ می شود.

بدیهی است سایر دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور نیز در صورت احراز استانداردهای مورد نظر وزارت و دستیابی به تراز دانشگاههای سطح ۱ و ۲ می توانند از اختیارات موضوع این آیین نامه استفاده نمایند.

با آرزوی توفیق الهی

مجتبی شریعتی ~~معاون~~

معاون آموزشی

رونوشت:

اعضاء محترم شوری معاونین جهت استحضار

اعضاء محترم شوری مدیران حوزه معاونت جهت اطلاع و هرگونه هماهنگی لازم

روابط عمومی جهت استحضار و اطلاع رسانی

نشانی:

تهران شهیرک قدس
میدان صنعت، خیابان
خوردین، خیابان هرمان
نبش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰
صندوق پستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

دانشگاه های دولتی سطح یک (۹۵/۴/۵ وزارت عتف)

الف: دانشگاه های جامع

- ۱ - اصفهان
- ۲ - تبریز
- ۳ - تربیت مدرس
- ۴ - تهران
- ۵ - شهید بهشتی
- ۶ - شیراز
- ۷ - فردوسی مشهد

ب : دانشگاه های تخصصی

- ۱ - صنعتی اصفهان
- ۲ - امیر کبیر
- ۳ - خواجه نصیر
- ۴ - شریف
- ۵ - علامه طباطبایی
- ۶ - علم و صنعت

ماده ۲: اهداف واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی

الف) استفاده از توانمندی دانشگاهیان در فرایند بازنگری و تدوین برنامه درسی

ب) انطباق برنامه های درسی با نیازهای فعلی و آتی جامعه

ج) کمک به نهادینه کردن برنامه ریزی درسی در موسسه

د) روزآمد شدن برنامه های درسی با توجه به تحولات دانش بشری

ه) تناسب بیشتر برنامه های درسی با امکانات و توانایی های خاص

موسسه

ماده ۴: حدود اختیارات دانشگاه ها

دانشگاه می تواند با رعایت مفاد مندرج در این آیین نامه از اختیارات بازنگری برنامه های درسی موجود و یا تدوین برنامه های درسی جدید- به غیر از دروس عمومی - در کلیه مقاطع برخوردار باشند.

سایر موسسات اعم از دولتی یا غیر دولتی می توانند از برنامه های درسی مصوب دانشگاه استفاده نمایند و یا برنامه پیشنهادی خود را برای بررسی و تصویب به دبیرخانه شورای عالی ارسال کنند.

تبصره ۱: برنامه درسی رشته های واگذار شده به شورای تحول علوم انسانی، طبق روال جاری انجام خواهد شد.

ماده ۵: مراحل بازنگری برنامه های درسی

الف: بازنگری برنامه درسی توسط گروه آموزشی مربوط

ب: بررسی و تصویب نهایی برنامه بازنگری شده در شورای دانشگاه

ج: ارسال یک نسخه از برنامه مصوب به دبیرخانه برای انعکاس

عمومی و حسب مورد ابلاغ به سایر موسسات

ماده ۷: دانشگاه موظف است جهت استفاده بهینه از اختیارات این

آیین نامه، ساز و کار لازم را پیش بینی نماید

اقدامات لازم برای طراحی سرفصل یک درس

۱- مطالعه و تعیین اینکه دانشجویان از طریق درس موردنظر باید:

الف) چه چیزی یاد گیرند،

ب) چه نگرشی در آنها ایجاد شود

ج) چه مهارتی را فرا گیرند.

۲- استفاده از تجربه همکارانی که قبلاً درس موردنظر را تدریس کرده اند درباره

اهداف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی درس.

۳- مرور منابع آموزشی مرتبط با درس مانند کتاب، مجله، نرم افزار و سرفصل سایر

دانشگاه ها.

۴- توجه به اهداف و محتوای درسهای مرتبط (درس های قبل و بعد).

اقدامات لازم برای طراحی سرفصل یک درس

- ۵- بررسی توانمندیهای علمی و نگرش دانشجویان نسبت به دروس.
- ۶- توجه به محدودیتهای شامل ساعات تدریس، تعداد زیاد دانشجویان، وجود تجهیزات، امکان انجام کارورزی، بازدید و کارهای میدانی.
- ۷- توجه به سطوح مختلف یادگیری شامل کسب دانش، فهم، کاربرد، تجزیه و تحلیل، نقد و ارزیابی و تولید علم.
- ۸- توجه به فرهنگ پژوهش، خلاقیت و یادگیری مادام العمر.
- ۹- انتخاب روشهای تدریس مناسب برای موضوعات مختلف.

اقدامات لازم برای طراحی سرفصل یک درس

۱۰- بازبینی محتوای تدوین شده برای تنظیم یک سرفصل واقع بینانه شامل:

-ارائه مطالب مهم و مورد نیاز و علاقه دانشجویان.

-ارائه مطالبی که یادگیری آن نیاز به استاد و کلاس دارد.

-ارائه مطالب مهم که در کتابها کمتر به آن پرداخته شده است.

-ارائه مثالها، موردها و پژوهش های مناسب و مرتبط.

اقدامات لازم برای طراحی سرفصل یک درس

۱۱- طراحی ترتیب و توالی منطقی برای ارائه محتوا شامل:

- ارائه مطالب از کلی به جزئی یا بالعکس.

- ارائه مسائل بنیادی و سپس مثال و کاربردها.

- سیر تکاملی ایده ها و رخدادها به ترتیب وقوع.

۱۲- تعیین تکالیف دانشجویان و نحوه ارزشیابی آنها.

اصول بازنگری برنامه های درسی

- ۱- بررسی ضرورت وجود درس در رشته مورد بررسی.
- ۲- تدوین اهداف مناسب برای درس و سازگاری آن با اهداف رشته.
- ۳- نداشتن همپوشانی غیر ضروری با سایر دروسهای رشته.
- ۴- وجود توالی منطقی بین سرفصل درس های رشته در مقطع مورد بررسی با مقاطع قبل و بعد.
- ۵- توجه به نیاز جامعه در سطح منطقه، ملی و بین المللی.
- ۶- توجه به فرهنگ، عقاید و ارزشهای اسلامی.
- ۷- استفاده از منابع معتبر، غنی و مفید داخلی و خارجی، درج مجلات و سایت های ضروری تحت عنوان منابع مکمل.

اصول بازنگری برنامه های درسی

- ۸- استفاده از سرفصل های تهیه شده در دانشگاه های معتبر داخل و خارج از کشور.
- ۹- مشاوره با متخصصان گروه های آموزشی ذیربط دانشگاه.
- ۱۰- استفاده از دیدگاه صاحب نظران و افراد باتجربه خارج دانشگاه مانند اساتید حوزه، مسئولان دولتی، مدیران صنایع و مشاغل جامعه.
- ۱۱- استفاده از دیدگاه های دانشجویان مشغول به تحصیل و دانش آموختگان.
- ۱۲- تلفیق تجربه و عمل با مبانی نظری از طریق افزایش دروس عملی، بازدیدهای علمی و کارورزی.
- ۱۳- استفاده از امکانات رایانه ای شامل نرم افزارها و بانک های اطلاعاتی مربوط برای دروس مختلف.
- ۱۴- تأکید بر استفاده از روش های نوین و متنوع تدریس و ارزشیابی در آموزش.

اصول بازننگری برنامه های درسی

- ۱۵- توجه به تنوع علاقه دانشجویان با استفاده از منابع متنوع و افزایش دروس اختیاری.
- ۱۶- رعایت ضوابط آموزشی دانشگاه مانند چارچوب واحدهای برنامه های درسی،
- ۱۷- فارسی سازی لغات و عبارات غیرفارسی و رعایت اصول نگارش فارسی.
- ۱۸- تنظیم جدول مقایسه ای برای ارائه وضعیت قبل و فعلی برنامه.
- ۱۹- تنظیم جدول دروس جبرانی، اصلی و اختیاری.
- ۲۰- تنظیم منابع براساس الگوی APA.
- ۲۱- طراحی صفحات و سبک تایپ براساس الگوی مصوب دانشگاه

تشکیل گروه های هم اندیشی برای تبادل نظر:

**ارائه تجارب شرکت کنندگان در زمینه تدوین یا
بازنگری برنامه های درسی در گروه آموزشی خود**

مقایسه واژه های مرتبط

الف) برنامه درسی curriculum

ب) برنامه ریزی درسی curriculum planning

ج) سرفصل یا رئوس مطالب syllabus

د) طرح درس lesson plan

- ترمی
- جلسه ای

طرح درس نوشته ای است برای

الف) ارائه چشم انداز درس:

آنچه دانشجویان یاد می گیرند،

چه فعالیت هایی باید انجام دهند و

اینکه چگونه آموخته های آنان ارزیابی می شود.

ب) وسیله ای است برای کمک به اساتید برای سازماندهی مطالب

درس در جلسات متعدد.

آنچه باید در طرح درس ترمی آورده شود؟

- ۱- هدف، ضرورت درس، محتوا، روش تدریس و نحوه ارزشیابی آن
- ۲- پیش نیازها برای گذراندن درس شامل مطالب نظری، نرم افزارها و مهارتها
- ۳- بیان عناوین مطالب و فعالیت های هر جلسه درس
- ۴- تعیین تکالیف، زمان ارائه و میزان نمره آنها
- ۵- تعیین منابع آموزشی اصلی و فرعی برای جلسات مختلف
- ۶- محل و زمان برگزاری کلاس، محل و زمان مراجعه به استاد و چگونگی دسترسی های غیر حضوری

گامهای تهیه طرح درس

- ۱ - مطالعه دقیق سرفصل مصوب درس
- ۲ - تهیه نقشه مفهومی اولیه توسط مدرس
- ۳ - مطالعه طرح درس همکاران گروه و سایر دانشگاه ها
- ۴ - تدوین نسخه اولیه طرح درس مبتنی بر آنچه باید در طرح درس استاندارد ارائه شود و بازبینی آن طی یک ماه
- ۵ - مشاوره با همکاران مدرس درس یا دروس مرتبط درباره طرح درس تهیه شده
- ۶ - ارائه در اولین جلسه درس و توجه به نظرات سازنده دانشجویان
- ۷ - اعمال اصلاحات در میان ترم
- ۸ - دریافت بازخورد دانشجویان در آخر ترم برای استفاده در آینده.

تشکیل گروه های هم اندیشی برای تبادل نظر در خصوص چگونگی تهیه طرح درس

ارزیابی یک طرح درس واقعی بر مبنای تجارب و نظرات

شرکت کنندگان در کارگاه

با تشکر از دست اندرکاران و شرکت کنندگان محترم